



KENNISCONFERENTIE
WATER 2008



stowa



MET MEDEWERKING VAN:



“Mogelijke overstroming:
houdt het ons wel bezig?”



Risicoperceptie van burgers en
voorbereiding op overstromingen

Herman van der Most (Deltares)



Kader van onderzoek risicoperceptie binnen 'Leven met Water'

KENNISCONFERENTIE
WATER 2008

Tweetal projecten:

- **PROmO: Perceptie en Risicocommunicatie bij Omgaan met Overstromingsrisico's**
- **VNTS: Van Neerslag tot Schade**

Onderzoek door Teun Terpstra:

- **Universiteit Twente; Communicatiewetenschappen**
- **Natural Hazard Reduction and Recovery Centre**

Scope van onderzoek risicoperceptie:

- **Deze workshop irt voorbereiding overstromingen door burgers**
- **PROmO: ook sociaaleconomische waardering van risicopercepties**

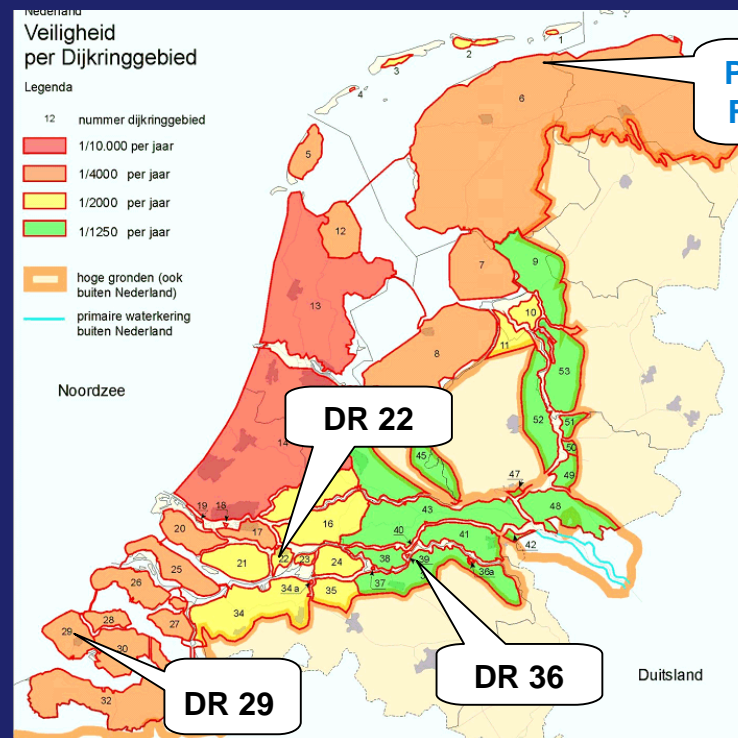




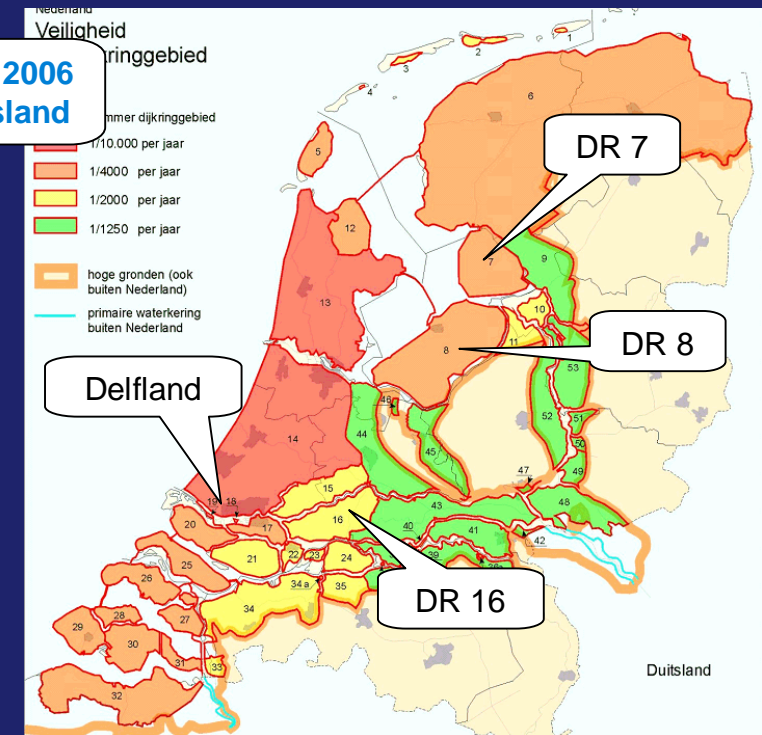
Cases binnen perceptieonderzoek van PRoMO en VNTS

KENNISCONFERENTIE
WATER 2008

PRoMO (april 2008)



VNTS (december 2007)



‘emergency preparedness’
& gevolgbepierking

wateroverlast &
overstromingsrisico



Opzet van presentatie

KENNISCONFERENTIE
WATER 2008

Wat resultaten uit het pilot-onderzoek van Friesland

Enkele noties rond risicoperceptie in relatie tot voorbereiding op overstromingen

Aanpak risicoperceptie onderzoek PROmO:

- Protective Action Decision Model
- Wat voorbeelden uit de vragenlijsten



Eerste uitkomsten vanuit VNTS-onderzoek



Oordeel over “persoonlijk risico” (Frl)

KENNISCONFERENTIE
WATER 2008



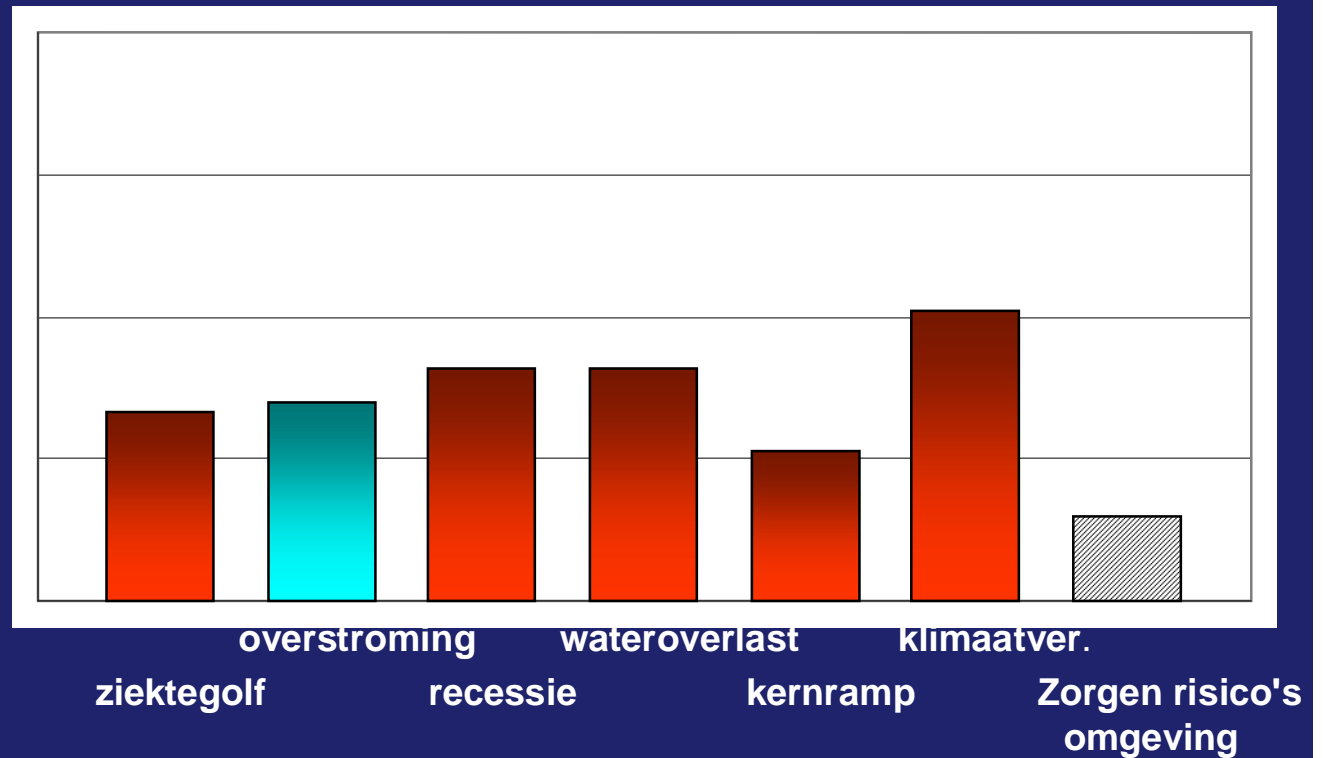
Heel veel

Redelijk veel

Enigszins

Nauwelijks

Helemaal niet





Factoren van invloed op risicoperceptie

KENNISCONFERENTIE
WATER 2008



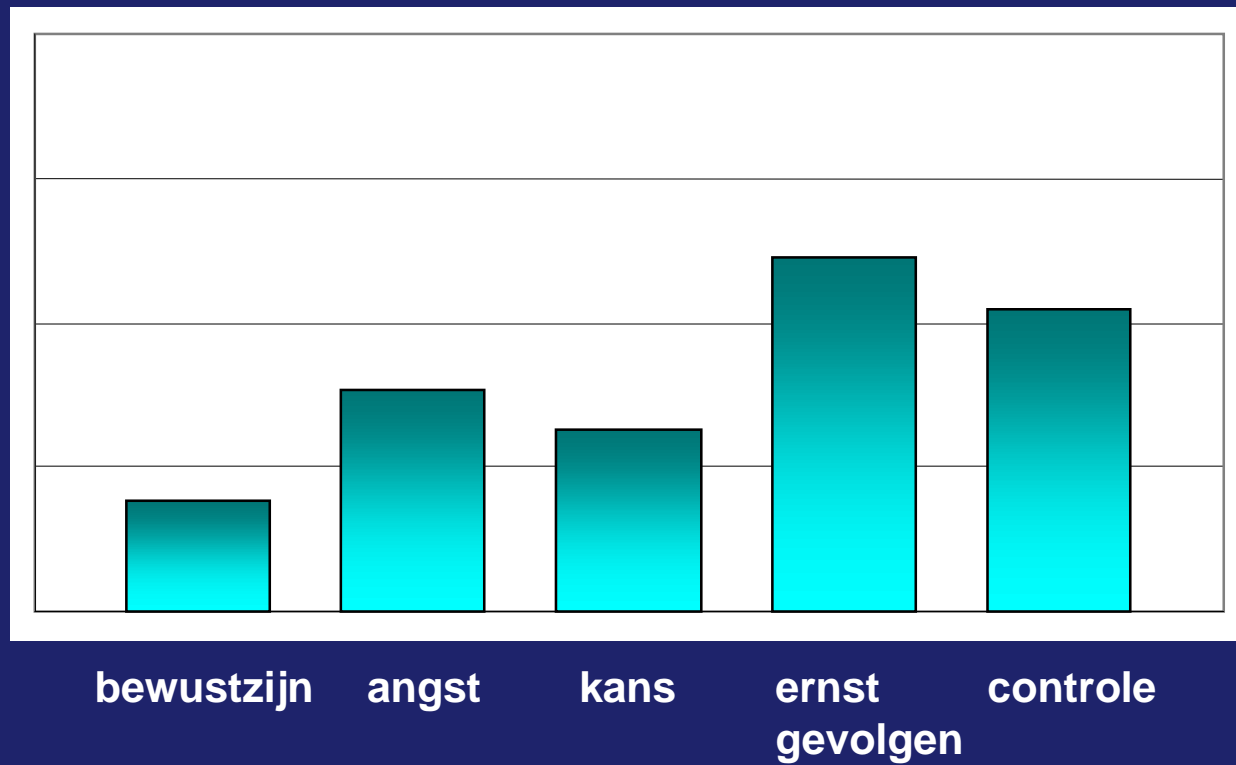
Heel veel

Redelijk veel

Enigszins

Nauwelijks

Helemaal niet





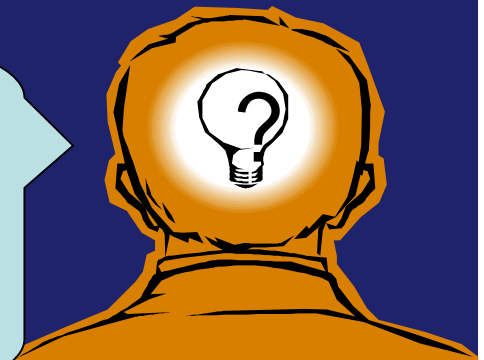
Enkele noties rond risicoperceptie

KENNISCONFERENTIE
WATER 2008

Gaat bij risicoperceptie om **subjectieve** oordelen over

- ... kans ... en gevolgen
- “expert” oordeel \neq “leek” oordeel
- “objectief vastgesteld” \neq “subjectief gepercipieerd”
- subjectieve oordelen \rightarrow ... \rightarrow ... \rightarrow ... \rightarrow gedragingen

- ... de **dreiging**: “is er een dreiging?”
- ... de **respons**:
 - “**wil** ik er iets aan doen?”
 - “**kan** ik er iets aan doen?”
 - “**wanneer** moet ik dat doen (nu of later)?”



PROMO

Deltares



Wat weten we van risicoperceptie?

KENNISCONFERENTIE
WATER 2008

Discrepantie tussen 'objectief' en 'subjectief' risico

Discrepantie tussen deskundigen / publiek

**Risicoperceptie verschilt tussen groepen in
samenleving**

**Risicoperceptie is omgekeerd evenredig aan
vertrouwen (in de risicomanager)**



**Veel kennis uit andere risicodomeinen, minder vanuit
overstromingsrisico's**



Vraagstelling van risicoperceptie onderzoek binnen PROMo

KENNISCONFERENTIE
WATER 2008

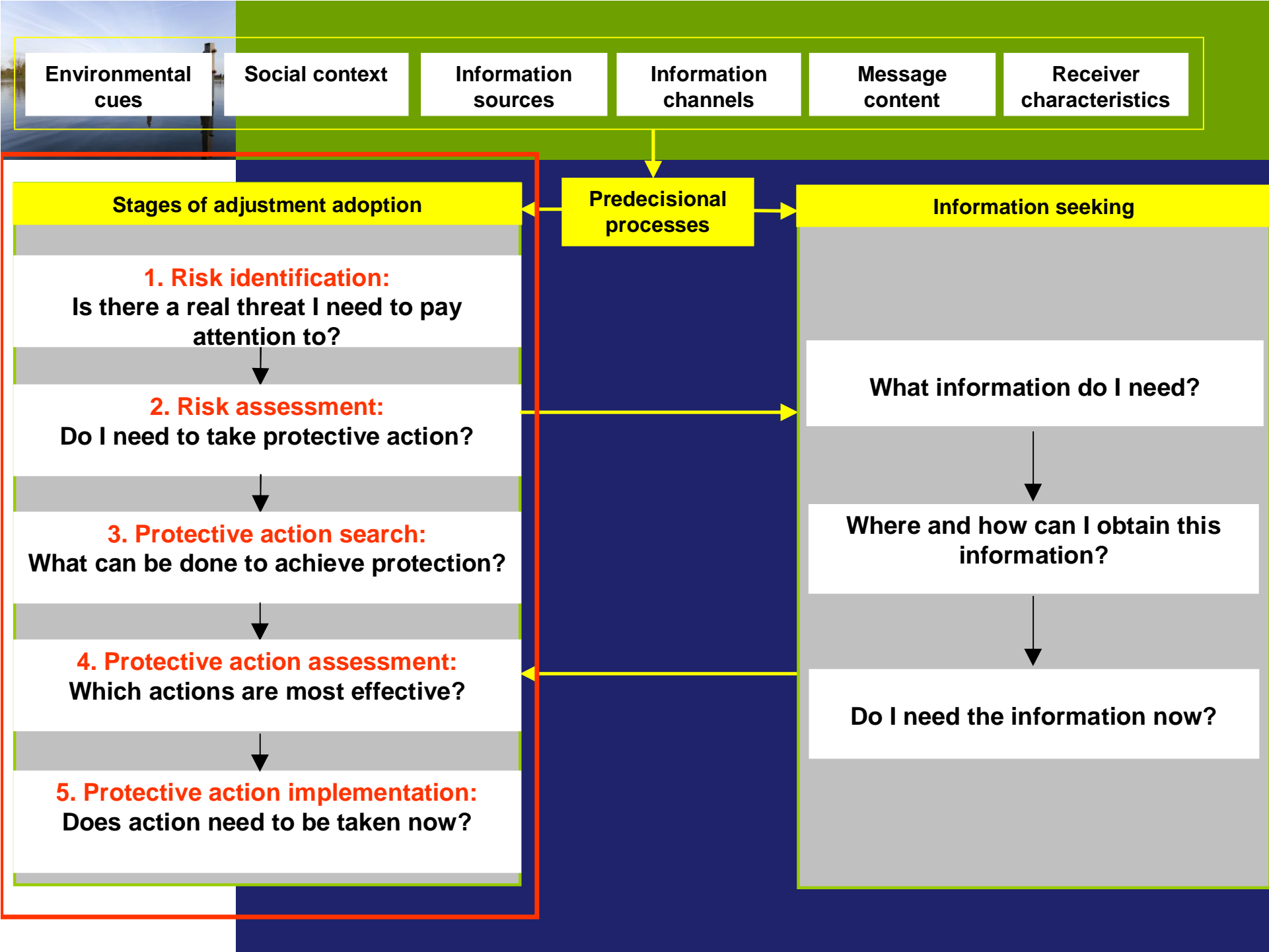
Hoe hangt de risicoperceptie af van gevolgen van overstromingen, beschermingsniveau, vertrouwen in overheid en experts, ..?

Wat is de invloed van risicoperceptie op zelfredzaamheid en op intenties om zelf maatregelen te nemen?

Welke handvatten biedt risicoperceptie voor risicocommunicatie:

- **Welke factoren zijn bepalend voor effectiviteit van communicatie?**
- **In hoeverre moet en kan risicocommunicatie worden afgestemd op verschillen in risicoperceptie?**







Aanpak van risicoperceptie onderzoek binnen PROMo

KENNISCONFERENTIE
WATER 2008

Grootschalige surveys (vragenlijsten via Internet) voor verschillende gebieden in Nederland

- Friesland (Waddenzee kust; uitgevoerde pilot)
- Walcheren (Noordzeekust)
- Eiland van Dordrecht (Benedenrivierengebied)
- De Maaskant (Bovenrivierengebied)

Tijdschema:

- begin april vragenlijsten 'in de lucht'
- eerste uitwerking in de maanden t/m zomervakantie
- herhaling van survey na de grote TMO-oefening van november 2008





Vragenlijsten van de PROmO surveys

KENNISCONFERENTIE
WATER 2008

een **generiek** deel voor alle cases vooral gericht op 'emergency preparedness'

- hoe besluiten mensen om zich wel / niet voor te bereiden op een overstroming
- welke afweging ligt aan die beslissing ten grondslag: welke voordelen en nadelen worden gezien

een **case-specifiek** gedeelte gericht op maatregelen voor gevolgbepanking:

- perceptie van voor- en nadelen van maatregelen
- case specifieke vragenlijst opgesteld in samenspraak met regio



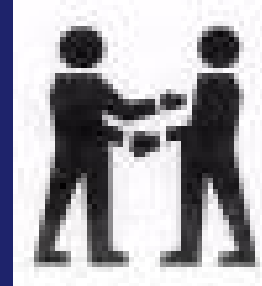


Activiteiten, maatregelen ter voorbereiding op overstromingen

KENNISCONFERENTIE
WATER 2008



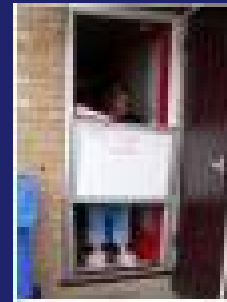
Noodpakket



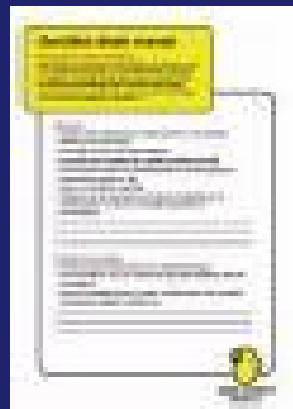
**Afspraken
maken**



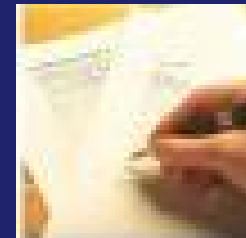
**Informatie
zoeken**



**Zandzakken,
vloedschotten**



**Noodplan
maken**



**Verzekering
afsluiten**

PROMO

Deltares





Vragen over voorbereiding op overstromingen (alle cases)

KENNISCONFERENTIE
WATER 2008

‘Baten’ van activiteiten voor eigen veiligheid, nut voor familie en vrienden, nut voor beperken van schade, nut voor andere situaties

‘Kosten’ van activiteiten: in geld, in tijd, benodigde vaardigheden, benodigde hulp

Oordeel over relatieve belang van kosten en baten, totaal oordeel over maatregelen, gedragsintentie om maatregel uit te voeren





Vragen rond evacuatie (case Walcheren)

KENNISCONFERENTIE
WATER 2008

Beeld van omstandigheden tijdens storm en evacuatie

Gevolgen van storm en evacuatie op communicatie, stroomvoorziening, verkeer (files)

Inschatting van eigen gevaar en mogelijkheden van evacuatie

Waarschijnlijke reactie op advies om te evacueren

Informatie: welke onderwerpen het belangrijkste en op welke manier aan informatie komen

Bekendheid met opvangplaatsen en intentie om deze te gebruiken

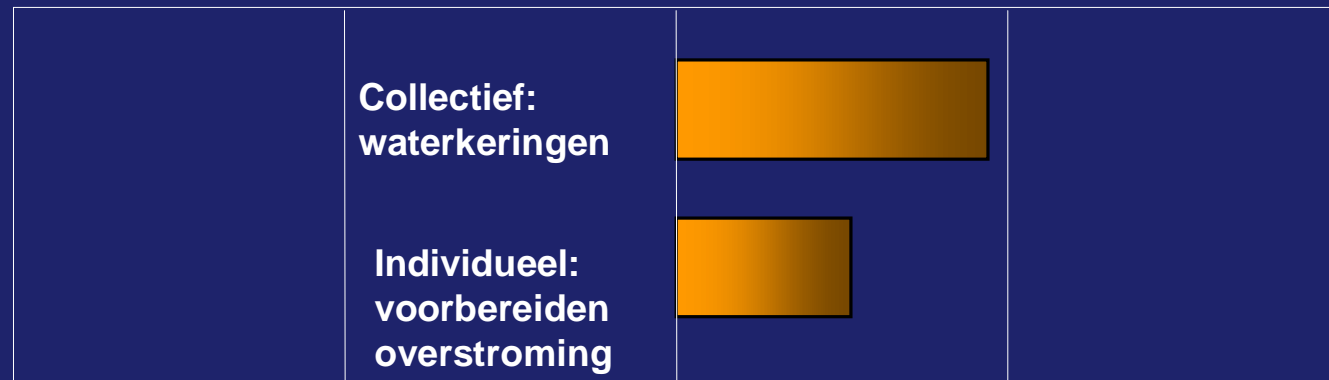




Attitude t.a.v. maatregelen en verantwoordelijkheid voorbereiding (Frl)

KENNISCONFERENTIE
WATER 2008

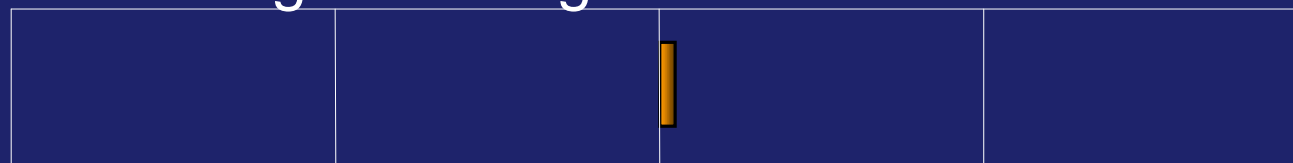
Attituden ten aanzien van maatregelen



Zeer negatief

Zeer positief

Wie is verantwoordelijk om er voor te zorgen dat u goed bent voorbereid?



ikzelf

beiden

overheid

volledig

evenveel

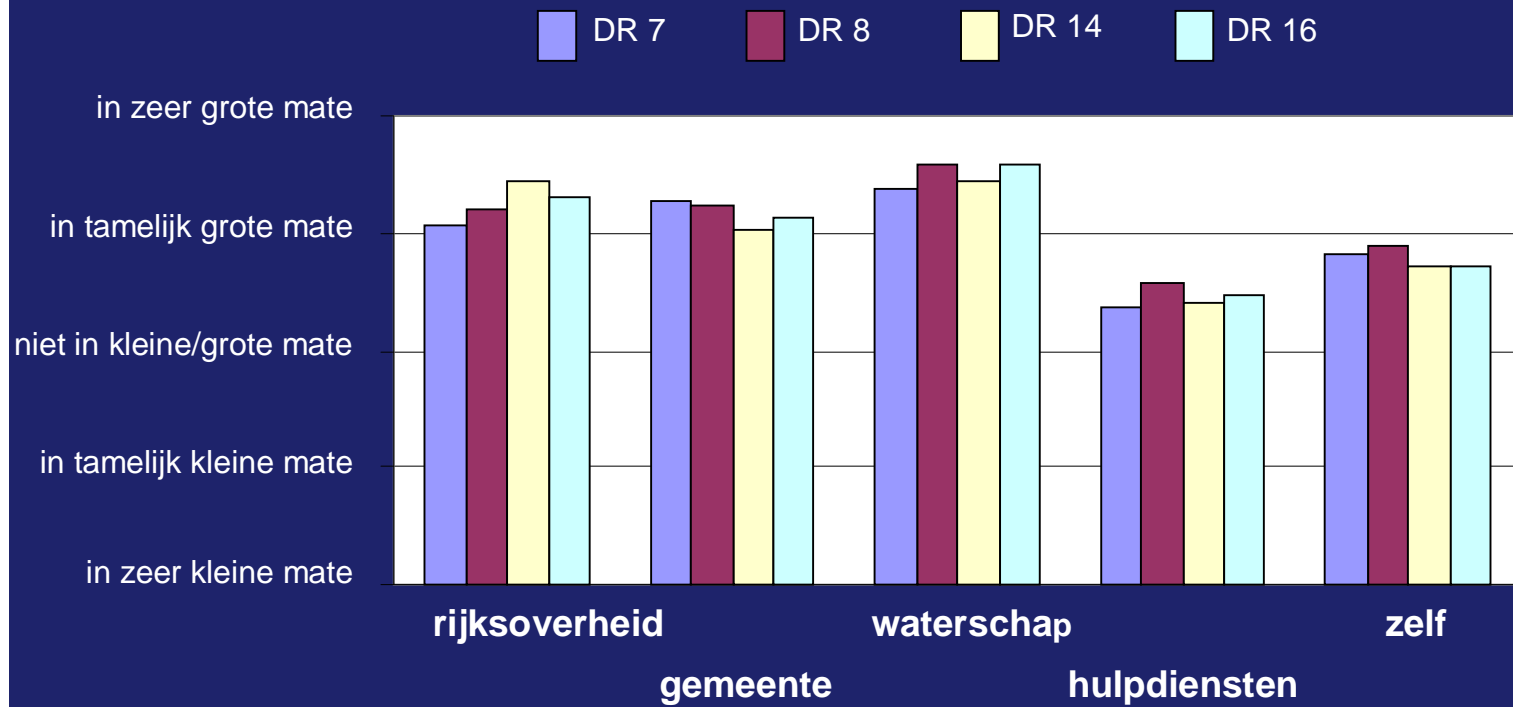
volledig





Verantwoordelijkheid partijen voor goede voorbereiding van burger

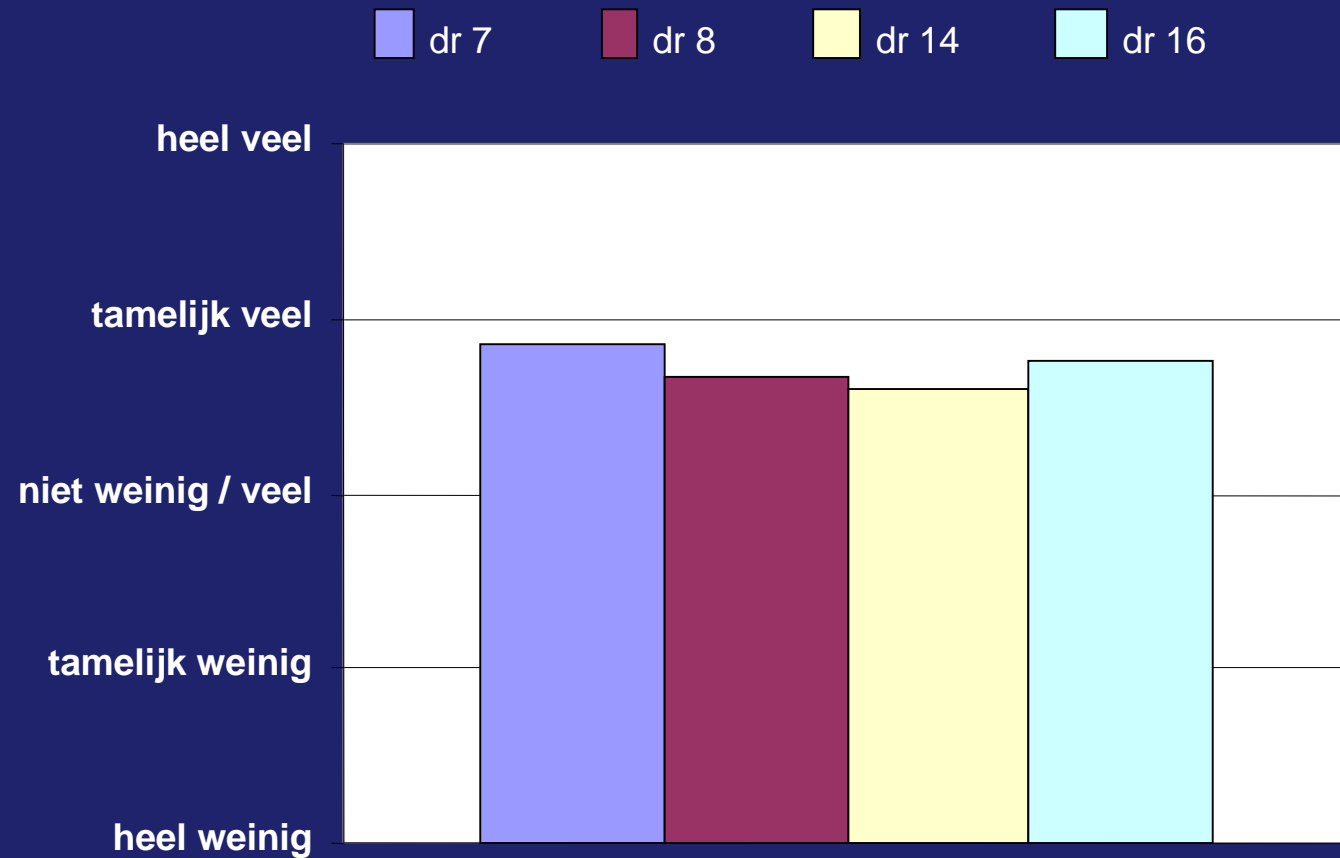
KENNISCONFERENTIE
WATER 2008





Vertrouwen in eigen zelfredzaamheid

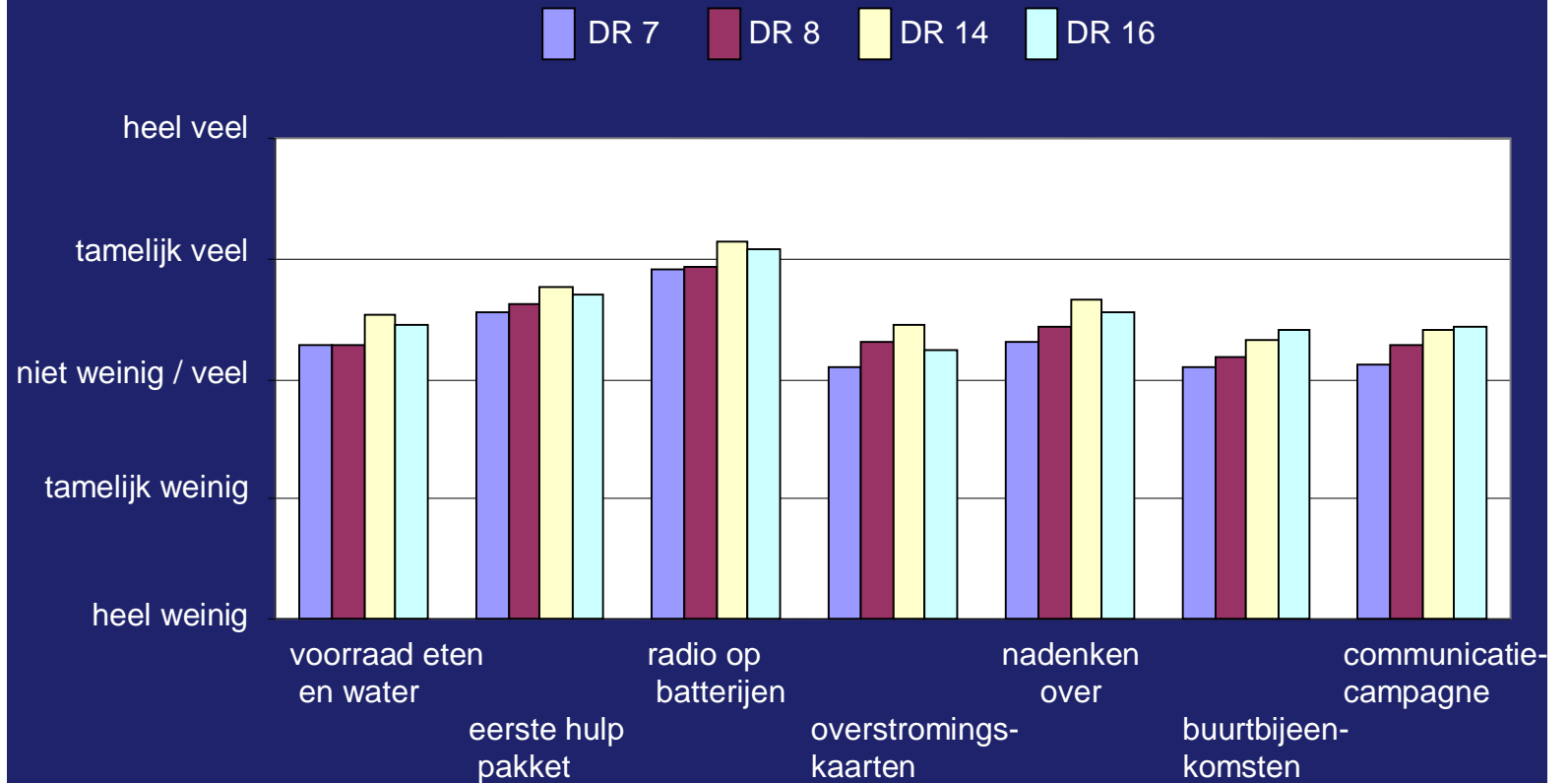
KENNISCONFERENTIE
WATER 2008





Oordeel over nut van zaken en acties voor goede voorbereiding

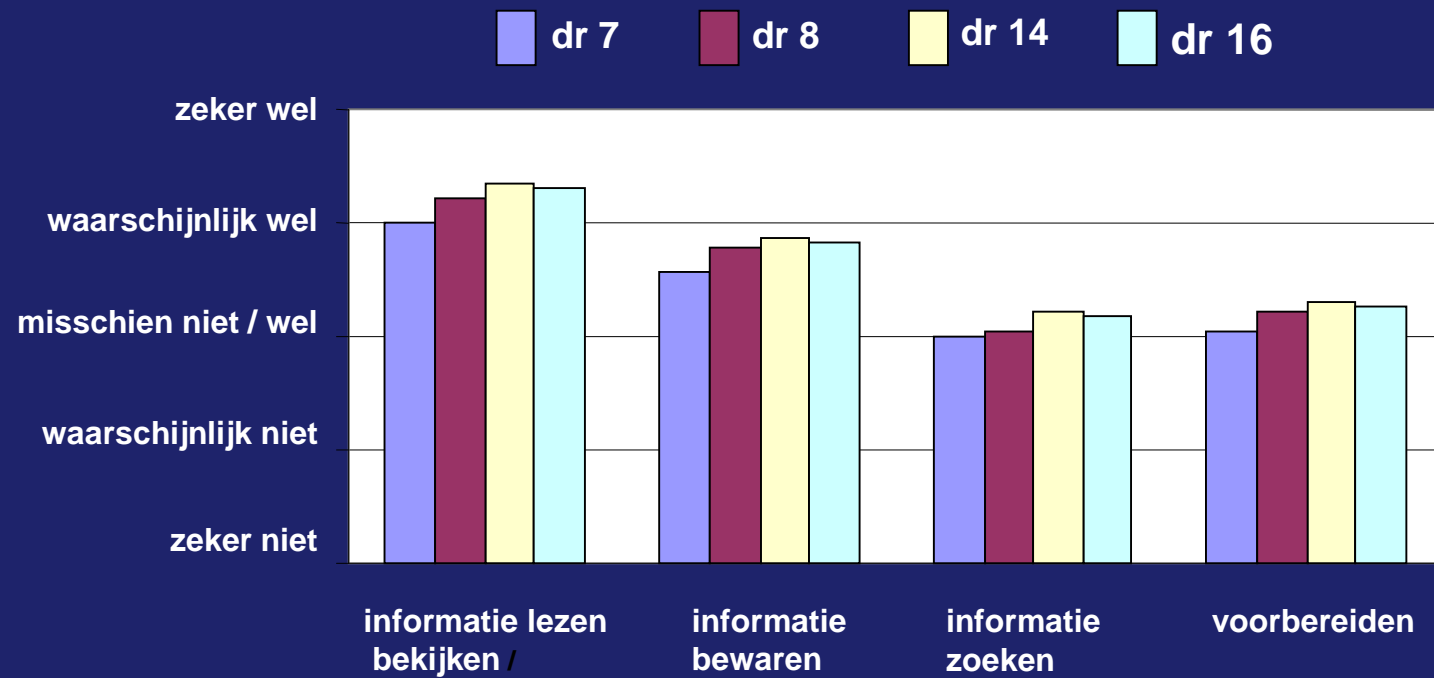
KENNISCONFERENTIE
WATER 2008





Denkt u de volgende zaken te gaan doen in de toekomst?

KENNISCONFERENTIE
WATER 2008





Vooruitblik 2008/2009

KENNISCONFERENTIE
WATER 2008

Uitwerking van onderzoeksresultaten:

- eerste overzichten vòòr zomervakantie
- ‘modelleren’ van relaties tussen risicoperceptie en gedragsintenties in tweede helft 2008
- ‘Herhaling’ van perceptieonderzoek PROmO in november 2008 (kort na grote TMO-oefening)
- Proefschrift van Teun Terpstra (medio 2009)

